

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

OSAMNAESTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period april - jun 2018.

Podgorica, septembar 2018.

Sadržaj:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	10
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji	11
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	13
3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.....	15
4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije	15
5. Instrument pretpristupne podrške – IPA.....	18
5.1. IPA I – 2007-2013	18
5.1.1. I komponenta Ipe – Podrška tranziciji i izgradnja institucija.....	18
5.1.2. II komponenta Ipe – Prekogranična saradnja.....	18
5.1.3. III komponenta Ipe – Regionalni razvoj.....	18
5.1.4. IV komponenta Ipe – Razvoj ljudskih resursa.....	19
5.2. IPA II – 2014-2020.....	19
Programi Višekorisničke Ipe	20
Zapadnobalkanski investicijski okvir	20
Programi EU	21
Regionalna i teritorijalna saradnja.....	21
5.3. Tvining.....	23
5.4. Makroregionalne strategije	24

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Bilježi se pozitivan kontinuitet u dijalogu Crne Gore s predstavnicima institucija i država članica Evropske unije:

Predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** razgovarao je 4. VI 2018. u Briselu s visokom predstavnicom EU za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku i potpredsjednicom Evropske komisije **Federikom Mogerini** (*Federica Mogherini*). Predsjednik Đukanović je tom prilikom zahvalio na kontinuiranoj podršci evropskim ambicijama Crne Gore i regiona i istakao spremnost Crne Gore da u kontinuitetu odgovorno promoviše evropske vrijednosti na Zapadnom Balkanu. Predsjednik Đukanović je posebno naglasio da je u fokusu ispunjavanje obaveza iz pregovaračkog procesa, uz prioritetnu posvećenost jačanju vladavine prava. Osim toga, sagovornici su se saglasili da uloga civilnog društva i sloboda medija i izražavanja predstavljaju bitne pretpostavke za demokratski prosperitet svakog društva.

Predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** se 5. VI 2018. u Briselu sastao s predsjednikom Evropske komisije **Žan-Klod Junkerom** (*Jean-Claude Juncker*). Predsjednik Evropske komisije Junker je tom prilikom istakao da je prirodno mjesto Zapadnog Balkana u Evropskoj uniji, a da je u tom procesu Crna Gora najnapredniji kandidat. Predsjednik Đukanović je izrazio zahvalnost Evropskoj komisiji na kontinuiranoj pažnji koju posvećuje Zapadnom Balkanu, naglasivši da je entuzijazam proširenja neophodno održati paralelno sa procesom konsolidacije Evropske unije. Tokom posjete Briselu, predsjednik Đukanović se susreo i s predsjednikom Evropskog parlamenta **Antoniom Tajanijem** i predsjednikom Evropskog Savjeta **Donaldom Tuskom**.

Predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** je 28. VI 2018. primio šefa Delegacije Evropske unije u Podgorici **Aiva Orava**. Predsjednik Đukanović je tokom susreta istakao izuzetno dobru partnersku saradnju, naglasivši da je usvajanje evropskog sistema vrijednosti strateški cilj kojem je Crna Gora u potpunosti posvećena. Osvrćući se na nedavno otvaranje poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna politika, šef Delegacije Orav je istakao da je to jedan od pokazatelja leaderske pozicije Crne Gore u pregovaračkom procesu. Sagovornici su iskazali posvećenost daljoj konstruktivnoj saradnji, kako bi Crna Gora na najbolji način odogovorila izazovima na putu do punopravnog članstva u EU.

Predsjednik Skupštine Crne Gore **Ivan Brajović** je primio 13. IV 2018. delegaciju Evropskog parlamenta, koju je predvodio potpredsjednik Parlamenta

Fabio Masimo Kastaldo (*Fabio Massimo Castaldo*). Posjeta delegacije Evropskog parlamenta je upriličena uoči predsjedničkih izbora održanih 15. aprila. Predsjednik Skupštine Ivan Brajović je ocijenio važnim prisustvo međunarodnih posmatrača na izborima, istakavši da Crna Gora na taj način pokazuje posvećenost kriterijumima koje njeguju razvijene evropske demokratije.

Predsjednik Skupštine Crne Gore **Ivan Brajović** je 23-24. IV 2018. učestvovao na Konferenciji predsjednika parlamenata država članica Evropske unije, koja je održana u Talinu. Predsjednik Skupštine Brajović je prilikom učešća na Konferenciji apostrofirao princip regate u procesu proširenja, iskazivši očekivanja da će Evropska unija imati aktivniji i realniji pristup pregovorima. Takođe, predsjednik Brajović je imao i niz bilateralnih susreta s predsjednicima nacionalnih parlamenta država članica: Bugarske - **Cvetom Karajančevom** (*Tsveta Karayancheva*), Austrije - **Wolfgangom Sobotkom** (*Wolfgang Sobotka*), Finske - **Paulom Risiko** (*Paula Risikko*) i Švedske - **Urbanom Ahlinom** (*Urban Ahlin*), odnosno s predsjednicom Senata Italije - **Marijom Elizabetom Alberti Kazelati** (*Maria Elisabetta Alberti Casellati*) i predsjednikom Senata Francuske **Žerarom Laršerom** (*Gérard Larcher*).

Predsjednik Skupštine Crne Gore **Ivan Brajović** je 8. V 2018. primio predstavnike Odbora za evropske poslove Predstavničkog doma Parlamenta Kraljevine Holandije, na čelu s predsjednikom odbora **Malikom Azmanijem** (*Malik Azmani*). Naglašavajući da Crna Gora daje prednost kvalitetu reformi u odnosu na rokove, predsjednik Skupštine Ivan Brajović je kazao da se politika proširenja mora nastaviti i da se ne smije ugasiti optimizam potencijalno novih članica o njihovoj evropskoj budućnosti. Pohvalivši zapažen napredak Crne Gore na evropskom putu, predsjednik Odbora Azmani je istakao da će Holandija ostati dosljedna objektivnom ocjenjivanju napretka zemalja kandidata. Predstavnici Odbora za evropske poslove su se istog dana sastali i s predsjednikom Vlade **Duškom Markovićem**, kao i s ministrom vanjskih poslova **Srđanom Darmanovićem**. Na sastanku s predsjednikom Vlade Crne Gore je konstatovana posvećenost unaprjeđenju vladavine prava i reformi javne uprave, dok je ministar vanjskih poslova izrazio zahvalnost za kontinuiranu podršku Holandije u ostvarivanju strateških vanjskopolitičkih ciljeva Države.

Predsjednik Skupštine Crne Gore **Ivan Brajović** se sastao 10. V 2018. s predsjednikom Odbora za poslove Evropske unije u njemačkom Bundestagu, **Ginterom Krihbaumom** (*Gunther Krichbaum*). Predsjednik Odbora Krihbaum je istakao da se Njemačka zalaže da kvalitet reformi odredi brzinu pristupanja zemalja kandidata Evropskoj uniji, kao i da posebno cijeni stabilizujuću ulogu i

dobrosusjedske odnose Crne Gore u regionu. Predsjednik Odbora Krihbaum je istog dana imao sastet i s predsjednikom Vlade **Duškom Markovićem** i tom prilikom poručio da Njemačka podržava put Crne Gore u Evropsku uniju, ali da je u tom procesu neophodno donijeti niz važnih odluka u oblasti vladavine prava.

Predsjednik Skupštine Crne Gore **Ivan Brajović** se 24. V 2018. sastao s delegacijom Senata Republike Francuske, koju je predvodio senator **Simon Suture** (*Simon Suture*). Francuski senatori su tom prilikom istakli da prate razvoj Crne Gore i da je pred njom nesumnjivo svijetla perspektiva, što će svakako biti evidentirano u izvještajima za francuske i evropske institucije.

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** je 18. IV 2018. zajedno s liderima država Zapadnobalkanske šestorke učestvovao u Skoplju na radnom sastanku s visokom predstavnicom Evropske unije za vanjsku i bezbjednosnu politiku **Federikom Mogerini**. Predsjednici vlada Crne Gore **Duško Marković**, Republike Srbije **Ana Brnabić**, Republike Albanije **Edi Rama**, Republike Kosova **Ramuš Haradinaj** i Republike Makedonije **Zoran Zaev**, predsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine **Denis Zvizdić** i visoka predstavica EU **Federika Mogerini** su konstatovali da su redovni sastanci lidera Zapanobalkanske šestorke i koordinacija politika već dali rezultate u vidu povećanog nivoa konsenzusa i povjerenja u vezi sa ključnim pitanjima evropskih integracija u regionu.

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** se 19. IV 2018. sastao u Tivtu s visokom predstavnicom Evropske unije za vanjsku i bezbjednosnu politiku, **Federikom Mogerini**. Sagovornici su zajednički ocijenili da Crna Gora dobro napreduje u procesu evropskih integracija i da zadržava ulogu lidera u regionu. Predsjednik Vlade Duško Marković je na sastanku istakao da je evropska perspektiva Balkana jasna i izvjesna, ali da je na zemljama kandidatima da ispune svoje obaveze za učlanjenje u Evropsku uniju. Visoka predstavica Mogerini je tom prilikom posebno istakla izuzetno konzistentnu politiku Crne Gore kada je u pitanju vanjska i bezbjednosna politika.

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** je 24. IV 2018. primio predsjednika Evropskog savjeta **Donalda Tuska**. Zvaničnici su konstatovali da Crna Gora napreduje u procesu evropske integracije, da uspješno realizuje obaveze koje proističu iz integracionog procesa i da time predstavlja dobar primjer za države Zapadnog Balkana. Predsjednik Vlade Duško Marković je izrazio posebnu zahvalnost predsjedniku Evropske komisije **Žan-Klodu Junkeru**, visokoj predstavnici za vanjsku i bezbjednosnu politiku **Federiki Mogerini** i komesaru za proširenje i

susjedsku politiku **Johanesu Hanu** (*Johanes Hahn*) na njihovoj posvećenosti regionu Zapadnog Balkana.

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** i komesar Evropske unije za politiku susjedstva i pregovore o proširenju **Johanes Han** su se 11. V 2018. sastali u Tivtu i zajednički poručili da je Crna Gora lider u evropskim integracijama, ali da je potrebno još napora u borbi protiv organizovanog kriminala i slobode medija. Zvaničnici su prisustvovali prijemu koji je povodom Dana Evrope priredio komesar Han i tom prilikom se osvrnuli na napad na novinarku Oliveru Lakić, naglasivši da su bezbjednost i sloboda medija širi pokazatelj vladavine prava u demokratiji, a samim tim i ključan za evropski put Crne Gore.

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** je 17. V 2018. učestvovao na Samitu Evropska unija – Zapadni Balkan, koji je održan u Sofiji. Lideri regiona su se usaglasili da je potrebno izgraditi standarde i raditi na ekonomskom razvoju u cilju uspješne integracije u Uniju. Na Samitu je bilo riječi o ekonomskoj perspektivi, agendi povezivanja, infrastrukturnoj i digitalnoj agendi, kao i kretanju i povezivanju mladih ljudi u regionu, ali i Evropi u cjelini. Osim toga, usvojena je i Deklaracija u kojoj su definisani principi, mjere i politike koje će u ovom smislu pratiti čitav proces. Tokom Samita, predsjednik Vlade Duško Marković je imao i bilateralne susrete s saveznom kancelarkom Njemačke **Angelom Merkel**, kao i s predsjednicima holandske, finske i austrijske Vlade, **Markom Ruteom** (*Mark Rutte*), **Juhom Sipilom** (*Juha Sipilä*) i **Sebastijanom Kurcom** (*Sebastian Kurz*).

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** je 18. V 2018. učestvovao u Sofiji na sesiji Bečkog ekonomskog foruma, gdje je istakao da države Zapadnog Balkana intenzivno saraduju, da se lideri redovno sastaju i da se mijenja tradicionalna percepcija investitora i investicija, te da samim tim integracija regiona može samo oplemeniti Evropsku uniju.

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** je 16. VI 2018. učestvovao na konferenciji „Europa Forum Wachau“, na kojoj je istakao da evropska politika proširenja predstavlja najbolju garanciju sigurnosti Zapadnog Balkana i da Region želi da dosegne evropske vrijednosti koje nedostaju, kako bi se nesporni resursi valorizovali u cilju prosperiteta država i njihovih građana. Predsjednik Vlade Duško Marković je tokom učešća na konferenciji imao bilateralne susrete s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske **Andrejom Plenkovićem** i saveznim kancelarom Austrije **Sebastijanom Kurcom**. Na sastanku s hrvatskim premijerom je bilo riječi o crnogorskom integracionom procesu, kao i o aktuelnim pitanjima u regionu i

evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana u cjelini. Tokom susreta s austrijskim kancelarom, predsjednik Vlade Marković je naglasio da je uspješna dinamika pristupnih pregovora s Evropskom unijom apsolutni prioritet Vlade u predstojećem periodu i da Crna Gora u tom kontekstu očekuje podršku Austrije, kao zemlje koja preuzima predsjedavanje Unijom. Kancelar Kurc je, između ostalog, izrazio punu podršku u ispunjavanju obaveza iz evropske agende, istakavši da će se Austrija zalagati da tokom njenog predsjedavanja Crna Gora otvori preostala dva poglavlja. Na marginama sastanka drugog dana konferencije održan je i sastanak predsjednika vlada Crne Gore i Holandije Duška Markovića i **Marka Rutea**, tokom kojeg su se premijeri saglasili da je u nastavku integracije Crne Gore u Evropsku uniju veliki značaj na efikasnom ispunjavanju obaveza iz oblasti vladavine prava.

Glavni pregovarač Crne Gore s Evropskom unijom **Aleksandar Drljević** se sastao 11. VI 2018. s šefom Delegacije EU u Podgorici, **Aivom Oravom**. Na prvom sastanku nakon formiranja Kancelarije za evropske integracije je bilo riječi o predstojećim aktivnostima u cilju ispunjenja obaveza iz pregovaračkog procesa, kao i o finansiranju projekata iz IPA fondova, čije je sprovođenje od izuzetnog značaja za dostizanje evropskih standarda. Sagovornici su se saglasili da Crna Gora u narednom periodu treba da se fokusira na zaokruživanje reformi u svim poglavljima, s posebnim akcentom na vladavinu prava.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je tokom dvodnevne posjete posjete Sofiji, 3-4. IV 2018, imao odvojene susrete s potpredsjednicom Vlade i ministarkom vanjskih poslova Republike Bugarske **Ekatarinom Zaharijevom** (*Ekaterina Spasova Gecheva-Zakharieva*), predsjednikom Republike Bugarske **Rumenom Radevim** i predsjednicom Narodne skupštine Republike Bugarske **Cvetom Karajančevom**. Prilikom susreta s potpredsjednicom Vlade Zaharijevom, ministar Darmanović je zahvalio na kontinuiranoj političkoj i ekspertskoj podršci Bugarske reformskim i integracionim procesima Crne Gore, naglasivši da Bugarska dosljedno promovise napredak zasnovan na individualnim zaslugama. Na sastanku s predsjednikom Bugarske Radevim je ocijenjeno da su odnosi dvije države na visokom političkom nivou i da će rezultirati unaprjeđenjem bilateralne saradnje u svim oblastima od zajedničkog interesa. Šef crnogorske diplomatije je drugog dana posjete imao susret s predsjednicom Narodne skupštine Republike Bugarske Cvetom Karajančevom i tom prilikom izrazio očekivanja da će bugarski parlamentarci i u posljednjoj fazi pridruživanja Crne Gore EU pružiti snažnu podršku, kao što je to bio slučaj i u završnici euroatlantskog integracionog procesa.

U okviru zvanične posjete Republici Malti, ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 11. IV 2018. razgovarao s ministrom vanjskih poslova i promocije trgovine Republike Malte **Karmelom Abelom** (*Carmelo Abela*). Ministar Darmanović je prilikom susreta izrazio zahvalnost na kontinuiranoj podršci Malte reformskim i integracionim procesima Crne Gore, kao i aktivnoj ulozi u promociji evropske perspektive Zapadnog Balkana. Ministar Abela je istakao da fokus u procesu integracije bude na kvalitetu sprovođenja reformi, ocijenivši da Crna Gora stoji čvrsto na poziciji lidera u regionu. Pored susreta s domaćinom, ministar Darmanović je razgovarao i s predsjednikom Parlamenta Republike Malte **Andelom Faruđom** (*Angelo Farrugia*), kao i s predsjednikom Odbora za vanjske i evropske poslove Parlamenta **Edvardom Zamitom Luisom** (*Edward Zammit Lewis*).

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 17. IV 2018. primio državnog sekretara za javnu administraciju Ministarstva vanjskih poslova i trgovine Mađarske **Čabu Baloga** (*Csaba Balogh*). Ministar Balog je tokom razgovora naglasio da je ulazak zemalja Zapadnog Balkana u Evropsku uniju u interesu Mađarske, posebno kada je u pitanju bezbjednost, razvoj ekonomije i infrastrukturno povezivanje. Sagovornici su izrazili zadovoljstvo posjetama na visokom nivou i odličnim bilateralnim odnosima, uz ocjenu da postoje brojni potencijali za njihovo dalje jačanje.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 26. IV 2018. boravio u radnoj posjeti Velikom Vojvodstvu Luksemburg, gdje se sastao s ministrom vanjskih poslova Luksemburga **Žanom Aselbornom** (*Jean Asselborn*). Sagovornici su razgovarali o napretku koji Crna Gora ostvaruje na evropskom putu, kao i daljoj saradnji u pristupnim pregovorima s EU. Takođe, razmatrane su i konkretne mogućnosti pružanja ekspertske pomoći kroz realizaciju projekata u okviru pojedinih pregovaračkih poglavlja.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 27. IV 2018. na marginama sastanka ministara vanjskih poslova NATO-a u Briselu razgovarao s ministrom vanjskih poslova Mađarske **Piterom Sijartom** (*Péter Szijjártó*). Tom prilikom, šefovi diplomatija Crne Gore i Mađarske su ukazali na važnost integracije zarad daljeg mira, stabilnosti i prosperiteta, kao i evropskih vrijednosti koje vode jačanju institucionalnih veza s EU. Tokom boravka u Briselu, ministar Darmanović se sastao i s **Edgarsom Rinkevičsom** (*Edgars Rinkēvičs*), ministrom vanjskih poslova Letonije.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 9. V 2018. održao brifing s ambasadorima zemalja članica EU. Prilikom obraćanja prisutnima, ministar Darmanović je naglasio da će institucije Crne Gore učiniti sve da osiguraju slobodu medija, kao i bezbjednost novinara i građana, što je jedan od prioriteta Vlade. Na sastanku je razmatran i nedavno predstavljen Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore.

Ministar vanjskih poslova Crne Gore **Srđan Darmanović** je 15. V 2018. boravio u radnoj posjeti Republici Litvaniji, gdje je imao sastanke s ministrom vanjskih poslova **Linasm Linkevičiusom** (*Linas Linkevičius*), predsjednikom Parlamenta **Viktorasom Pranckietisom** (*Viktoras Pranckietis*), ministrom odbrane **Raimundasom Karoblisom** (*Raimundas Karoblis*), zamjenikom predsjednika Parlamenta i predsjedavajućim Odbora za evropske poslove **Gediminsom Kirkilasom** (*Gediminas Kirkilas*), predsjedavajućim Grupe prijateljstva Crne Gore i Litvanije u Sejmu **Gintarasom Vaičekauskasom** (*Gintaras Vaičekauskas*), kao i drugim visokim litvanskim zvaničnicima. U fokusu razgovora ministra Darmanovića i litvanskih zvaničnika je bilo dodatno unaprjeđenje dobrih i prijateljskih odnosa sa Republikom Litvanijom kao značajnim spoljopolitičkim partnerom, posebno kada su u pitanju integracioni procesi Crne Gore. Litvanski zvaničnici su ocijenili da je Crna Gora lider i faktor stabilnosti u regionu, ali i pouzdan partner Evropske unije, imajući u vidu potpunu usaglašenost sa spoljopolitičkim pozicijama EU.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 30. V 2018. razgovarao s delegacijom Odbora za evropske poslove i kontrolu evropskih fondova Narodnog sabora Republike Bugarske, koju je predvodio predsjednik odbora **Kristian Vigenin** (*Kristian Ivanov Vigenin*). Ministar Darmanović je zahvalio za kontinuiranu podršku Bugarske Crnoj Gori tokom integracionih procesa i naglasio važnost nedavno održanog Samita u Sofiji za članstvo država Zapadnog Balkana u EU.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 5. VI 2018. boravio u zvaničnoj posjeti Rumuniji, gdje se sastao s više rumunskih zvaničnika. Prilikom susreta s ministrom vanjskih poslova Rumunije **Teodorom Meleškuanom** (*Teodor Malescanu*) je istaknuto da Crna Gora predstavlja uspješan primjer sprovođenja integracionih reformi, o čemu svjedoči prva godišnjica punopravnog članstva u NATO-u, ali i leaderska pozicija u procesu evropske integracije. Osim s domaćinom, ministar Darmanović se takođe sastao i s predsjednicom Vlade **Viorikom Dančilom** (*Viorica Dăncilă*), predsjednikom Senata **Kalinom Popesku-Tarićeanom** (*Călin Popescu-Tăricean*) i potpredsjednikom Donjeg doma Parlamenta **Petruom Gabrielom Vlaseom** (*Petru Gabriel Vlase*). Tokom razgovora je ukazano na značaj

parlamentarne saradnje kao važnog segmenta bilateralnih odnosa, ali i njene uloge u ispunjavanju obaveza iz evropske agende. Crnogorski šef diplomatije se tokom posjete Bukureštu sastao i s ministrom finansija Rumunije **Euđenom Teodorovićijem** (*Eugen Teodorovici*).

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 8. VI 2018. primio **Aleksandera Marscika** (*Alexander Marschik*), direktora za Evropu u Ministarstvu vanjskih poslova Austrije. Ministar Darmanović je istakao da Crna Gora slijedi vanjsku i bezbjednosnu politiku EU i na toj liniji istakao da Crna Gora već sada dijeli evropske vrijednosti s evropskim partnerima. S tim u vezi, direktor za Evropu Marscik je istakao da Zapadni Balkan ostaje visoko na agendi Austrije tokom njenog predsjedavanja Unijom.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** je 11. VI 2018. učestvovao na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja članica Centralno-evropske inicijative u Splitu. Na marginama sastanka u Splitu, ministar Darmanović je imao bilateralni susret s ministrom vanjskih poslova Italije **Encom Moaverom Milanezijem** (*Enzo Moavero Milanesi*), sa kojim je razmijenio mišljenja o perspektivi članstva Crne Gore u EU, aktuelnim regionalnim dešavanjima, kao i o planiranim aktivnostima u okviru crnogorskog predsjedavanja JJI/EUSAIR.

Ministar vanjskih poslova **Srđan Darmanović** se sastao 18. VI 2018. s delegacijom Evropske narodne partije, koju je predvodio potpredsjednik **Paulo Rangel** (*Paulo Rangel*). Ministar Darmanović je predstavio aktuelnu situaciju i dostignuća Crne Gore na evropskom putu i potvrdio privrženost vrijednostima evropske porodice država, kao i punoj afirmaciji evropske budućnosti regiona. U tom kontekstu, ministar Darmanović je ocijenio da rezultati svake od zemalja treba da budu razmatrani pojedinačno, te da dinamiku napredovanja u procesu pristupanja EU određuje uspjeh koji svaka od zemalja Regiona ostvaruje.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa je 31 otvoreno poglavlje, od kojih su tri privremeno zatvorena.

U izvještajnom periodu u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada Crne Gore je 19. IV 2018. usvojila **Prvi kvartalni izvještaj o realizaciji obaveza iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2018-2020.**

Vlada Crne Gore je 26. IV 2018., u cilju stvaranja normativnih pretpostavki za formiranje nove pregovaračke strukture za oblast evropskih integracija, usvojila: **Uredbu o izmjenama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, Uredbu o dopuni Uredbe o Vladi Crne Gore, Uredbu o dopunama Uredbe o Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore, Uredbu o dopunama Uredbe o Kabinetu predsjednika Vlade Crne Gore, Uredbu o izmjenama Uredbe o organizaciji decentralizovanog upravljanja instrumentom pretpristupne pomoći Evropske unije i Uredbu o izmjenama Uredbe o organizaciji indirektnog upravljanja sprovođenja finansijske pomoći u okviru instrumenta pretpristupne podrške Evropske unije (IPA II) i donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.**

Vlada Crne Gore je 17. V 2018. usvojila Informaciju o radno-pravnom statusu dijela državnih službenika i namještenika bivšeg Ministarstva evropskih poslova.

Vlada Crne Gore je na sjednici, koja je održana 24. V 2018. imenovala **Aleksandra Drljevića** na dužnost **glavnog pregovarača Crne Gore i Evropske unije.**

Vlada Crne Gore je 14. VI 2018. usvojila **Sedamnaesti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar-mart 2018.**

Crna Gora je 25. VI 2018, na **Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu**, otvorila pregovaračko **poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna unija**. Zajednički je ocijenjeno da je otvaranje ovog poglavlja, kao i dalji rad u ovoj oblasti od izuzetne važnosti za prilagođavanje principima otvorene tržišne ekonomije koja počiva na slobodnoj konkurenciji, politici jedinstvene valute i postizanju i održavanju cjenovne stabilnosti.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Tokom izvještajnog perioda je nastavljeno s realizacijom aktivnosti koje imaju za cilj informisanje građana o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Neke od najvažnijih aktivnosti su:

26. IV 2018. – Organizovan forum „Pitaj ministra“

Ministri ekonomije, prosvjete i sporta, **Dragica Sekulić, Damir Šehović i Nikola Janović**, razgovarali su sa oko 40 studenata svih univerziteta u Crnoj Gori o pitanjima od značaja za obrazovanje i profesionalno usavršavanje visokoškolaca. Forumom je obilježen početak mjeseca Evrope, a u fokusu su bili mladi kao posebno važna ciljna grupa u procesu evropske integracije. U neformalnom razgovoru sa studentima, ministri su predstavili rad resora na čijem su čelu i odgovorali na njihova brojna pitanja. Studente je zanimalo ekonomsko stanje u Crnoj Gori i podrška koju mogu dobiti prilikom pokretanja sopstvenog biznisa. U oblasti prosvjete, studenti su bili zainteresovani za detalje reforme obrazovanja, ali i mogućnosti koje pružaju programi razmjene. Ministar sporta je odgovarao na pitanja u vezi sa stipendiranjem talentovanih studenata i formiranjem sportskih udruženja pri fakultetima.

27. IV 2018. – 9. V 2018. Kampanjom ME4EU obilježen Dan Evrope

U sklopu obilježavanja mjeseca i Dana Evrope, projektni tim ME4EU je sproveo intenzivnu kampanju. U okviru kampanje, zaposleni u Kancelariji za evropske integracije su, tokom više dana i na više lokacija u Podgorici, razgovarali sa građanima o prednostima članstva Crne Gore u EU, a zainteresovani su imali priliku i da se fotografišu pored makete logoa „ME4EU“ i osvoje nagradu ukoliko njihova fotografija bude imala najviše „lajkova“. Kampanju su podržale brojne javne ličnosti, među kojima su istaknuti predstavnici medija, sportisti, umjetnici i drugi.

22. VI 2018 – Uručene nagrade autorkama najboljih radova na konkursu „Evropa i ja“

Pobjednicama konkursa za osnovce i srednjoškolce „Evropa i ja“ uručene su nagrade za najbolje radove, kroz koje su predstavili svoje viđenje Evropske unije i njenih vrijednosti. Na konkursu koji je raspisan u skladu sa Strategijom informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2014-2018, a u okviru projekta „EU4ME“, koji finansira Evropska unija, a sprovodi UNDP, pristiglo je skoro 200 radova. Učenici crnogorskih osnovnih i srednjih škola su kroz slike, literarne i muzičke radove, fotografije i video snimke pokazali kako vide Evropu i njihovo mjesto u njoj. Pobjednicama su uručena tri gradska bicikla.

Tokom maja i juna su organizovane tri emisije na studentskom radiju Krš. Predstavnici ministarstava sporta, prosvjete i ekonomije su govorili na teme od značaja za mlade (obrazovanje, omladinska politika, razvoj preduzetništva, jačanje konkurentnosti i inovacija).

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

Rad Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u izvještajnom periodu obilježilo je predstavljanje Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2018. kroz medijske nastupe predsjednika Odbora, kao i potpisivanje Protokola o saradnji s Odborom za evropske poslove Sabora Hrvatske. Protokol su, prilikom posjete delegacije Odbora za evropske integracije Zagrebu 29. VI 2018, potpisali predsjednici dva odbora **Adrijan Vuksanović** i **Domagoj Ivan Milošević**.

U okviru **parlamentarne diplomatije**, predsjednik Odbora Adrijan Vuksanović je održao sastanak s ambasadorom Bugarske u Crnoj Gori **Mladenom Červenjakovim** (*Mladen Chervenjakov*) i tom prilikom dogovorio posjetu delegacije Parlamenta Bugarske, koja je u Crnoj Gori boravila krajem maja. Delegaciju Bugarske predvodio je predsjedavajući Odbora za evropske poslove i kontrolu evropskih fondova bugarskog parlamenta **Kristijan Vigenin**, a na zajedničkom sastanku s članovima Odbora naglašena je podrška Bugarske Crnoj Gori na njenom putu ka EU i razmotrena mogućnost studijske posjete Bugarskoj na jesen tekuće godine. Pored toga, predsjednik i članovi Odbora susreli su se s italijanskim senatorom **Lodovikom Sonegom** (*Lodovico Sonego*), francuskim senatorima **Simonom Suturom** (*Simon Sutour*) i **Klodom Kernom** (*Claude Kern*), kao i poslanikom njemačkog Bundestaga **Ginterom Krihbaumom** (*Gunther Krichbaum*). Poslanici Skupštine Crne Gore izrazili su zahvalnost za ekspertsku podršku procesu evropskih integracija koju Njemačka, Francuska i Italija pružaju Crnoj Gori u brojnim oblastima, naročito u oblasti jačanja vladavine prava.

Posjeta delegacije Odbora za evropske integracije Saboru Hrvatske organizovana je u junu mjesecu, u cilju potpisivanja Protokola o saradnji dva odbora. Delegaciju Skupštine Crne Gore činili su poslanici: **Adrijan Vuksanović**, **Momčilo Martinović**, **Mihailo Anđušić** i **Miloš Nikolić**, a sastanci su održani sa predsjednikom Sabora, predsjednikom Odbora za evropske poslove, kao i sa Odborom za vanjske poslove, nekadašnjom predsjednicom Nacionalnog odbora za praćenje pregovora o pristupanju EU, potpredsjednicom Vlade i ministarkom vanjskih i evropskih poslova Hrvatske, Međuparlamentarnom grupom prijateljstva Hrvatska – Crna Gora, te sa Odborom za regionalni razvoj i fondove Evropske unije. Na sastancima je bilo riječi o aktuelnim pitanjima u okviru bilateralnih odnosa, dinamici pregovora Crne Gore sa Unijom, kao i komuniciranju procesa pristupanja u javnosti. Naročito je naglašeno da u pretpristupnom periodu treba raditi na što

boljem korišćenju evropskih fondova, te se fokusirati ne samo na velike infrastrukturne projekte, već i na jačanje stručne podrške i administrativnih kapaciteta.

U pogledu saradnje sa državama regiona, predsjednik Odbora **Adrijan Vuksanović** je učestvovao na konferencijama posvećenim evropskim pitanjima i politici proširenja održanim u Beogradu (10. i 11. V 2018.) i Orašju (25. i 26. V 2018.). Na pomenutoj konferenciji u Beogradu su razmotreni konkretni modaliteti saradnje institucija Evropske unije i država aspiranata, kao i susjednih država međusobno, u cilju prevazilaženja aktuelnih izazova. U tom kontekstu, parlamentarci su istakli da je potrebno intenzivirati dijalog u cilju identifikovanja prepreka, a kroz otvorenu razmjenu mišljenja održati evropsku ideju, biti hrabar u sprovođenju obaveza i reformi, ali i solidaran u prevazilaženju zajedničkih izazova. Konferenciju u Orašju obilježila je razmjena mišljenja o aktivnostima država regiona u okviru Programa prekogranične saradnje, kao i multikulturalizmu i povezanosti susjednih država koje streme ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Sa konferencije, na kojoj je bilo i poslanika Evropskog parlamenta, je poručeno da je budućnost država Zapadnog Balkana u Evropskoj uniji.

U okviru aktivnosti usmjerenih ka **promociji evropskih integracija i približavanju procesa građanima**, a u skladu sa višegodišnjom praksom Odbora u pogledu organizovanja tribina sa učenicima srednjih škola i sastanaka sa predstavnicima lokalne samouprave, predsjednik Odbora za evropske integracije **Adrijan Vuksanović** i članovi **Mihailo Anđušić** i **Momčilo Martinović** održali su sastanak s rukovodstvom Opštine Budva i susreli se s učenicima SMŠ „Danilo Kiš“, kako bi razgovarali o prednostima članstva Crne Gore u EU. Predstavljajući benefite procesa evropskih integracija za mlade na tribini sa srednjoškolcima, poslanici su promovisali mogućnosti učenja u Evropskoj uniji, intenziviranje informisanja po pitanju obrazovnih programa razmjene koje nudi EU, ali i prednosti jedinstvenog tržišta rada i poštovanje evropskih vrijednosti poput tolerancije i multikulturalnosti. Osim toga, predsjednik Odbora je na temu evropskih integracija razgovorao i s grupom studenata sa Fakulteta političkih i društvenih nauka *SciencesPo* iz Francuske, u okviru njihove posjete Skupštini Crne Gore organizovanoj od strane *Bourgogne Balkan Express*, udruženja koje promoviše veze između EU i Balkana. Predsjednik Odbora je u maju mjesecu posjetio Demokratske radionice, gdje je razgovarao sa učenicima OŠ „Njegoš“ sa Cetinja, na temu Evropske unije, procesa pregovora Crne Gore sa EU, kao i obrazovanja i razvoja mladih. Vuksanović je naglasio važnost učeničkih i studentskih razmjena, kao najboljeg načina za širenje vidika i sticanje novih znanja i vještina. Predsjednik Odbora je bio i jedan od

panelista na konferenciji “Evropska perspektiva Zapadnog Balkana u okviru Berlinskog procesa – saradnja mladih/RYCO”, koju je obilježila konstruktivna rasprava po pitanju dosadašnjih rezultata Berlinskog procesa, kao i perspektive za nastavak reformi u okviru ove inicijative, sa fokusom na saradnju mladih i sprovođenje omladinske politike na nacionalnom i regionalnom nivou.

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

U kontekstu implementacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju nastavljen je dijalog relevantnih struktura za njegovo sprovođenje:

Sastanak **Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju između Evropske komisije i Crne Gore** je održan 20. VI 2018. u Briselu. Na sastanku je razmatran ostvareni napredak u oblastima obuhvaćenim sljedećim poglavljima: Poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, Poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala, Poglavlje 5 – Javne nabavke, Poglavlje 6 – Privredno pravo, Poglavlje 7 – Prvo intelektualne svojine, Poglavlje 8 – Konkurencija, Poglavlje 9 - Finansijske usluge i Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja.

Deveti sastanak **Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje EU i Crne Gore** održan je 25. VI 2018. u Luksemburgu. Sastanak Savjeta SSP-a je pružio priliku za razmatranje napretka Crne Gore u pripremama za pristupanje, kao i prioriteta za dalji rad u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Jedanaesti sastanak **Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalnu politiku između Crne Gore i Evropske komisije** održan je 28. VI 2018. u Briselu. Na sastanku je razmatran ostvareni napredak u oblastima klimatskih promjena, životne sredine, energetike, regionalne politike i saobraćaja. Predstavnici crnogorskih institucija su prikazali ostvarene rezultate, tekuće aktivnosti i planirane mjere i s kolegama iz Evropske komisije razmijenili mišljenja u vezi s budućim izazovima, najboljim i najefikasnijim rješenjima u pogledu sprovođenja pravne tekovine i jačanja administrativnih kapaciteta u ovim oblastima.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije

U izvještajnom periodu, dato je mišljenje na ukupno **23** predloga zakona i podzakonskih akata.

APRIL 2018		
1.	Predlog zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima	MVP
2.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o osnivanju Evropske konferencije za molekularnu biologiju	MNA
3.	Predlog zakona o izmjeni Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu	MEK
4.	Predlog zakona o Predsjedniku Crne Gore	MJU
5.	Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata	MRT
6.	Predlog zakona o Socijalnom savjetu	MRS
7.	Predlog uredbe o visini novčane pomoći strancu koji traži međunarodnu zaštitu i azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom	MRS
8.	Predlog odluke o dopuni Odluke o određivanju luka prema značaju	MSP
9.	Predlog odluke o visini naknade za izdavanje licenci i dozvola u drumskom saobraćaju	MSP
10.	Predlog odluke o bližim kriterijumima i postupku dodjele dugoročnih kredita fizičkim licima radi obezbjeđenja stana, odnosno stambenog objekta za socijalno stanovanje	MRT
MAJ 2018		
Usled ukidanja Ministarstva, u maju 2018. nije bilo moguće davati mišljenja		
JUN 2018		
11.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim taksama	MIF
12.	Predlog zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama	MVP
13.	Predlog zakona o potvrđivanju Doha Amandmana na Kjoto protokol uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama	MRT
14.	Predlog zakona o potvrđivanju Minamata konvencije o živi	MRT
15.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine	MRT

16.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o održavanju stambenih zgrada	MRT
17.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine („Službeni list CG“, broj 31/17)	MRS
18.	Predlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija	MRS
19.	Predlog uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja	MIF
20.	Predlog uredbe o utvrđivanju isplate obeštećenja bivšim vlasnicima oduzetih imovinskih prava u novčanim sredstvima za 2018. godinu	MIF
21.	Predlog uredbe o bližim kriterijumima održivosti za biogoriva i biotečnosti za ostvarivanje obaveznog udjela energije u ukupnoj finalnoj potrošnji energije	MEK
22.	Predlog uredbe o obaveznom udjelu biogoriva u sektoru saobraćaja	MEK
23.	Predlog uredbe o prehrambenim aromama koje se mogu koristiti u i na hrani	MPR

Od ukupnog broja datih mišljenja u drugom kvartalu 2018, **8** akata sadrži pravnu tekovinu EU, od čega **3** zakona i **5** podzakonskih akata:

1.	Predlog zakona o izmjeni Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu	MEK
2.	Predlog zakona o potvrđivanju Doha Amandmana na Kjoto protokol uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama	MRT
3.	Predlog zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija	MRS
4.	Predlog uredbe o bližim kriterijumima održivosti za biogoriva i biotečnosti za ostvarivanje obaveznog udjela energije u ukupnoj finalnoj potrošnji energije	MEK
5.	Predlog uredbe o obaveznom udjelu biogoriva u sektoru saobraćaja	MEK
6.	Predlog uredbe o prehrambenim aromama koje se mogu koristiti u i na hrani	MPR

	na hrani	
7.	Predlog uredbe o visini novčane pomoći strancu koji traži međunarodnu zaštitu i azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom	MRS
8.	Predlog odluke o bližim kriterijumima i postupku dodjele dugoročnih kredita fizičkim licima radi obezbjeđenja stana, odnosno stambenog objekta za socijalno stanovanje	MRT

5. Instrument pretpristupne podrške – IPA

5.1. IPA I – 2007-2013

U okviru sprovođenja **pretpristupne podrške EU** za period 2007-2013, nastavljene su redovne aktivnosti vezane za sprovođenje i nadgledanje odobrenih projekata.

5.1.1. I komponenta Ipe – Podrška tranziciji i izgradnja institucija

Preostali projekti iz oblasti **I komponente Ipe** za programe Ipe 2007-2013. sprovode se planiranom dinamikom. Tokom izvještajnog perioda je nastavljeno sprovođenje dijela projekata iz programa za 2011, 2012. i 2013. U potpunosti je završeno ugovaranje dostupnih sredstava, dok je preko 90% sredstava isplaćeno.

5.1.2. II komponenta Ipe – Prekogranična saradnja

Kada je riječ o **II komponenti Ipe**, svi projekti su završeni u okviru bilateralnih programa, IPA Jadranskog prekograničnog programa, kao i u okviru transnacionalnih programa, izuzev strateškog projekta „Rekonstrukcija graničnog prelaza Božaj – Hani i Hotit i izgradnja novog Grabon – Zatrijebačka Cijevna“, koji se realizuje u okviru programa prekogranične saradnje **Albanija – Crna Gora**.

5.1.3. III komponenta Ipe – Regionalni razvoj

Tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sprovođenje Operativnog programa Regionalni razvoj 2012-2013, vrijednog 26,2 miliona eura (vrijednost podrške Ipe iznosi 22,2 miliona eura). Program obuhvata projekte u oblasti zaštite životne sredine (u opštinama Berane, Bar i Cetinje) i unaprjeđenja željezničke infrastrukture. Napredak u implementaciji projekata u okviru ove komponente redovno se prati na sastancima Operativne strukture za III komponentu Ipe, koje organizuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Tokom izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti sprovođenja dijela ugovora, čiji je završetak planiran do kraja 2018. Aktivnosti koje se sprovode nakon 31. XII 2017. finansiraju se sredstvima nacionalnog kofinansiranja i/ili kreditnim sredstvima međunarodnih finansijskih institucija. U skladu s predviđenom dinamikom, početkom juna 2018. završeni su radovi na rekonstrukciji nesanitarnog odlagališta Vrtijeljka, finansirani sredstvima ovog programa.

5.1.4. IV komponenta Ipe – Razvoj ljudskih resursa

Tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sprovođenje dijela aktivnosti koje se finansiraju u okviru Operativnog programa Razvoj ljudskih resursa 2012-2013, ukupne vrijednosti 5,8 miliona eura. Kroz program se sprovode ugovori u okviru 4 prioriteta i to iz oblasti zapošljavanja, obrazovanja i socijalne inkluzije, dok je dio sredstava iz programa namijenjen projektima tehničke podrške za Operativnu strukturu. Napredak u implementaciji projekata u okviru IV komponente redovno se prati na sastancima Operativne strukture koje organizuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja.

U izvještajnom periodu, nastavljene su aktivnosti sprovođenja grant ugovora iz oblasti socijalne inkluzije, čiji je najveći dio završen. Aktivnosti koje se sprovode nakon 31. XII 2017. finansiraju se sredstvima nacionalnog kofinansiranja. Završetak svih aktivnosti obuhvaćenih programom očekuje se do kraja 2018.

5.2. IPA II – 2014-2020

Tokom izvještajnog perioda, završene su aktivnosti u vezi s programiranjem Ipe 2018, u okviru koje će biti podržani sektori Vladavina prava i temeljna prava, Demokratija i upravljanje i Poljoprivreda i ruralni razvoj. Takođe, u okviru ovog

programa su obezbjeđena dodatna sredstva u iznosu od 8 miliona eura za sektore socijale, obrazovanja i zdravstva, kao nagrada za ostvareni učinak.

Nastavljene su konsultacije u vezi sa programiranjem Ipe 2019, u okviru kojeg se planira podrška sektorima Demokratija i upravljanje, Životna sredina i klimatska akcija i Saobraćaj. Tokom izvještajnog perioda su pripremljeni prvi nacrti akcijskih dokumenata za ovaj program.

Po pitanju nadgledanja pripreme i sprovođenja odobrenih akcija, 21. VI 2018. je održan redovni sastanak Sektorskog nadglednog odbora za Ipu II.

Kada je Instrument prepristupne podrške za ruralni razvoj (Ipard II) u pitanju, 15. V 2018. je završen prvi javni poziv za korišćenje opredijeljenih sredstava za mjeru 1: Investicije u poljoprivredna gazdinstva.

Programi Višekorisičke Ipe

Tokom izvještajnog perioda, Evropska komisija je počela konsultacije u vezi s predlozima programa Višekorisičke Ipe za 2019. i 2020. Nakon razmjene koncepta akcija, u Skoplju je 28. i 29. VI 2018. održan Koordinativni sastanak programa Višekorisičke Ipe, na kojem su predstavnici država korisnica imali priliku da s predstavnicima Evropske komisije razmijene mišljenja i predloge akcija za navedene programe.

Zapadnobalkanski investicijski okvir

Nastavljene su redovne aktivnosti u okviru Zapadnobalkanskog investicijskog okvira (ZIO). U Skoplju je od 25-27. IV 2018. održan sastanak Grupe finansijera projekata ZIO, koja je razmotrila dostavljene projektne prijave u okviru XIX poziva za dostavljanje projektnih predloga za podršku pripremi projekata. Pozitivno ocijenjeni projekti su odobreni na sastanku Upravnog odbora ZIO koji je održan 18. i 19. VI 2018. u Parizu. **Crnoj Gori je u okviru ovog poziva odobrena projektna prijava koja se odnosi na pripremu idejnog projekta za dio obilaznice oko Budve u okviru Jadransko-jonskog autoputa/brze ceste, u iznosu od 1,5 miliona eura.**

Takođe, Upravni odbor je donio odluku o raspisivanju novih poziva za dostavljanje projektnih predloga. U skladu s ovom odlukom, otvoreni su XX poziv za podršku pripremi projekata i IV poziv za sufinansiranje investicija. Pored sektora koji su do sada bili predmet podrške Zapadnobalkanskog investicijskog okvira, tj. saobraćaja, zaštite životne sredine, energetike i društvenih djelatnosti, novina XX

poziva za podršku pripremi projekata je da će se projektni predlozi iz oblasti digitalne infrastrukture takođe smatrati prihvatljivim.

Rok za dostavljanje projektnih prijava za XX poziv za podršku pripremi projekata je 7. IX 2018., dok je rok za dostavljanje projektnih prijava za IV poziv za sufinansiranje investicija 30. XI 2018.

Programi EU

Crna Gora učestvuje u sljedećim programima Unije, za koje će iz Instrumenta pretprijetne podrške biti obezbijeđena sredstva za pokrivanje dijela troškova participacije: Horizont 2020 (*Horizon 2020*), Erasmus+, Kreativna Evropa (*Creative Europe*), Cosme, Evropa za građane (*Europe for Citizens*), Carine 2020 (*Customs 2020*), Evropski program za zapošljavanje i inovacije (*EaSI*) i Fiskalis 2020 (*Fiscalis 2020*). Tokom izvještajnog perioda su nastavljene aktivnosti na uplati prispjelih obaveza za učešće u programima i refundaciji dijela troškova učešća iz Ipe. Takođe, 29. V 2018. je potpisan sporazum o pristupanju Crne Gore još jednom programu Evropske unije – Interoperabilna rješenja za javnu upravu, biznis i građane (ISA2).

Regionalna i teritorijalna saradnja

Kada su u pitanju programi teritorijalne saradnje, u okviru IPA programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Albanija**, u izvještajnom periodu je ugovoreno 8 projekata podržanih u okviru Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata, ukupne vrijednosti 2,7 miliona eura. Svečana konferencija povodom dodjele bespovratnih sredstava održana je 17. V 2018. u Skadru. U organizaciji CBIB+ su održane sljedeće obuke i radionice: 19. i 20. IV 2018. "Monitoring sistema" u Podgorici; 7. i 8. V 2018. "Program, upravljanje projektom i nabavkama" u Podgorici; 7. VI 2018. "Monitoring sistema za korisnike grantova" u Podgorici. Takođe, 5. i 6. VI 2018. je u Podgorici održan seminar o sprovođenju projekata za korisnike bespovratnih sredstava. U susret objavi drugog Poziva za dostavljanje predloga projekata, u Beranama je od 20-22. VI 2018, održana obuka za potencijalne korisnike na temu "Upravljanje projektnim ciklusom".

U okviru programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Kosovo**, u toku izvještajnog perioda uspostavljena je kancelarija Antene u Prištini, koja je počela s

radom u aprilu 2018. Izvještaj o završenom procesu ocjenjivanja predloga projekata Prvog poziva odobren je od strane DEU.

U okviru Programa prekogranične saradnje **Bosna i Hercegovina - Crna Gora**, u izvještajnom periodu su ugovorena 3 projekta podržana u okviru Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata, ukupne vrijednosti 1,04 milion eura. U Sarajevu je 12. i 13. VI 2018, u saradnji s CBIB+, održana praktična obuka za upravljanje projektima prekogranične saradnje i monitoring, namijenjena korisnicima projekata. Takođe, sprovedena je procedura odabira eksperata za program jačanja kapaciteta potencijalnih korisnika, kao i korisnika podržanih u okviru programa, koji se planira za IV kvartal 2018. Proces selekcije projektnog službenika za Antenu Zajedničkog tehničkog sekretarijata u Nikšiću je završen u martu 2018, a u toku je ugovaranje, kao i procedura otvaranja kancelarije.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje **Srbija - Crna Gora**, Prvi poziv za dostavljanje predloga projekata je zatvoren 26. I 2018. i u toku je proces ocjenjivanja podnesenih rezimea projekata. Raspoloživa sredstva potencijalnim korisnicima u okviru Prvog poziva su 2,04 miliona eura. Procedura otvaranja kancelarije Antene u Bijelom Polju je u završnoj fazi.

U izvještajnom periodu, u okviru trilateralnog programa **Interreg Ipa za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, u Sarajevu je 12. IV 2018. održan Tehnički sastanak između nacionalnih i Upravljačkog tijela Programa. Predstavnici Kancelarije za evropske integracije su 9. V 2018. održali konsultativni sastanak s crnogorskim predstavnicima Zajedničkog odbora za nadgledanje (ZON) na kojem je bilo riječi o aktivnostima koje će prethoditi objavi Drugog poziva. Takođe, predstavnici Kancelarije za evropske integracije su tokom juna održali individualne konsultacije s predstavnicima projekata koji nisu podržani u okviru Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata, a sve cilju poboljšanja kvaliteta projekata i prijave za naredni poziv.

U okviru trilateralnog programa **Interreg Ipa za Italiju, Albaniju i Crnu Goru**, u prvom Pozivu za dostavljanje predloga projekata za finansiranje standardnih projekata su odobrena 32 projekta ukupne vrijednosti 30,4 miliona eura. Svečana konferencija povodom dodjele grantova održana je 17. IV 2018. u Podgorici. Zajednički odbor za nadgledanje Programa odobrio je još dvije tematske projektne ideje i koncept predloga projekata (ukupno 8) koji mogu da apliciraju za finansiranje iz budžeta, do maksimalnih 40 miliona eura. U Podgorici je 20. VI 2018. održana obuka za vodeće partnere na projektima na temu „Implementacija projekata“.

U okviru **Dunavskog transnacionalnog programa** je u toku potpisivanje 22 ugovora o subvenciji za projekte odabrane u okviru Drugog poziva, a u 5 projekata je predviđeno učešće crnogorskih partnera. Takođe, 8 projekata s crnogorskim učešćem, podržanih u Prvom pozivu, su u fazi sprovođenja.

Kada je u pitanju **Jadransko-jonski transnacionalni program (ADRION)**, Drugi poziv za dostavljanje predloga projekata u okviru Prioritetne oblasti 2 – Održivi region, objavljen je 26. III 2018, s rokom za apliciranje do 3. VII 2018. Za potrebe ovog Poziva opredijeljeno je 34 miliona eura doprinosa EU, od čega je 29 miliona za zemlje korisnice fonda ERDF i 5 miliona za zemlje korisnice Ipe. Povodom objave Drugog poziva, organizovana su tri Info dana: 12. IV 2018. u Podgorici, 17. IV 2018. u Beranama i 18. IV 2018. u Baru. U toku je sprovođenje 18 projekata s crnogorskim učešćem, podržanih u Prvom pozivu.

U okviru **Mediterranskog transnacionalnog programa (MED)**, organizovan je srednjoročni programski događaj u Rimu 18. i 19. IV 2018. Tim povodom su održane konferencija, panel diskusije i izložbe projektnih rezultata Mediteranskog programa. U Rimu je 20. IV 2018. takođe održan sastanak Odbora za nadgledanje. Nastavljeno je sprovođenje 10 projekata, čija ukupna vrijednost za crnogorske partnere iznosi 983 hiljade eura.

5.3. Tvining

U prethodnom periodu održan je izbor partnera za tri „laka“ Tvining projekta (Twinning Light – TWL) i jedan klasični.

Za projekat „*Jačanje institucionalnih i tehničkih kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije (TWL)*“, ukupne vrijednosti 250.000,00 eura, čiji je korisnik Agencija za zaštitu konkurencije, pristigle su tri ponude: iz Grčke, Hrvatske i Italije. Izabran je partner iz Republike Hrvatske.

Za projekat „*Razvoj kapaciteta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama (TWL)*“, ukupne vrijednosti 250.000,00 eura, čiji je korisnik Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, pristigle su četiri ponude: iz Finske, Grčke, Hrvatske i Velike Britanije. Izabran je partner iz Republike Hrvatske.

Za projekat „*Razvoj kapaciteta za koordinacijsku službu protiv prevara (AFCOS) (TWL)*“, ukupne vrijednosti 200.000,00 eura, čiji je korisnik Ministarstvo finansija, pristigle su četiri ponude: iz Hrvatske, Letonije, Litvanije i Rumunije. Izabran je partner iz Republike Hrvatske.

Početak realizacije prethodno pomenutih projekta planiran je za septembar 2018.

Za jedan klasični Tvinig projekat "Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru", ukupne vrijednosti 950.000,00 eura, čiji su korisnici Uprava za kadrove i Upravna inspeksijska služba, pristigle su četiri ponude: iz Litvanije, konzorcijuma Finske i Hrvatske, konzorcijuma Francuske i Slovenije i iz Velike Britanije. Izbor partnera je u toku.

Takođe, u Crnoj Gori je 23. V 2018. održana Tvinig ekspertska misija od strane predstavnika Evropske komisije, tokom koje su dodatno pojašnjeni mehanizmi Tvinig instrumenta predstavnicima NIPAC kancelarije i linijskih institucija, kao i novine koje predviđa novi Priručnik o Tviningu. Istog dana održana je posebna trening sesija sa predstavnicima CFCU-a i NAO-a, s ciljem efikasnije implementacije i praćenja sprovođenja Tvinig projekata.

5.4. Makroregionalne strategije

Jadransko-jonska strategija i strateški projekat „Jedinica za podršku - podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“.

U Budvi je, od 7-8. V 2018, organizovana radionica za EUSAIR tematsku radnu grupu u okviru Trećeg stuba – Kvalitet životne sredine. Događaj je oranizovan uz podršku Strateškog projekta "Jedinica za podršku - Podrška upravljanju EUSAIR-om", a koji je u tom periodu sprovodilo Ministarstvo evropskih poslova. Događaju su prisustvovali predstavnici tematske radne grupe 3 iz šest (od ukupno osam) zemalja koje učestvuju u sprovođenje EUSAIR-a. Na radionici su definisani i unaprijeđeni projektni predlozi koji su prepoznati kao prioritetni projekti na nivou ovog stuba.

Crna Gora je zvanično od 1. VI 2018, od Italije, preuzela jednogodišnje predsjedavanje Strategijom EU za Jadransko - jonski region (EUSAIR). Na EUSAIR Forumu u Kataniji predstavljen je preliminarni Program predsjedavanja, kao i prioriteti koji će biti u fokusu crnogorskog predsjedavanja EUSAIR-om. Kao zemlja koja u okviru Strategije koordinira Prvim stubom – Plavi rast, veliki dio aktivnosti biće usmjeren na saradnju i unaprjeđenje stanja u ovoj oblasti. Takođe, u fokusu će biti dalje promovisanje Strategije, odnosno jačanje vidljivosti i izrada projektnih predloga koji su prepoznati kao prioritetni na nivou svakog tematskog

stuba. Imajući u vidu da će veliki dio aktivnosti biti organizovan u Crnoj Gori, očekuje se da će tokom crnogorskog predsjedavnja biti nastavljeno jačanje doborosusjedskih odnosa, kao i saradnja između svih resornih institucija iz zemalja koje učestvuju u sprovođenju ove makroregionalne strategije.

Tokom juna tekuće godine, putem video linka su održane redovne konsultacije s predstavnicima Evropske komisije. Ovog puta, povod za održavanje video konferencije bio je priprema EUSAIR aktivnosti koje će biti organizovane tokom narednog kvartala u Crnoj Gori, kao i finalizacija Programa predsjedavanja.